

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
﴿وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي
الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ
الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَابْنِ السَّبِيلِ ۚ وَمَا مَلَكَتْ
أَيْمَانُكُمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَن كَانَ مُخْتَلًا فَخُورًا﴾
سورة النساء، الآية 36

« مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَمُوتُ فَيَشْهَدُ لَهُ ثَلَاثَةُ أَهْلِ آبَاتٍ مِنْ جِيرَانِهِ
الْأَذْنَيْنِ بِخَيْرٍ، إِلَّا قَالَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: قَدْ قَبِلْتُ شَهَادَةَ
عِبَادِي عَلَى مَا عَلِمُوا، وَغَفَرْتُ لَهُ مَا أَعْلَمُ »
ابن حنبل، ط2، 409

Aziz Müslümanlar!

Yüce dinimiz İslam sadece iman ve ibadet hayatımıza dair değil, toplumsal hayatımızla ilgili de birtakım kurallar koymuştur. Nitekim hutbemin başında okuduğum âyet-i kerimede Yüce Rabbimiz “Allah’a ibadet edin ve ona hiçbir şeyi ortak koşmayın. Anababaya, akrabaya, yetimlere, yoksullara, yakın komşuya, uzak komşuya, yanınızdaki arkadaş’a, yolcuya, elinizin altındakilere iyilik edin. Şüphesiz, Allah kibirlenen ve övünen kimseleri sevmez.”¹ diye buyurarak, kulluktan sonra kendisine iyi davranılacak kimseleri zikretmektedir. Komşu tabiri birbirine bitişik veya yakın yerlerde yaşayanlar için kullanılır. Komşu olmanın doğurduğu birtakım hak ve görevlerin yanı sıra, bunların sağladığı bir ilişkiler düzeni de bulunmaktadır. Komşuluk ilişkileri sosyal dayanışma açısından önemli olduğu gibi, ailelerin huzur ve güven içinde yaşamaları açısından da çok önemlidir. İyi komşuluk ilişkileri mutluluk ve sevincin paylaşılmasında, sıkıntı ve kederin göğüslenmesinde ayrı bir öneme sahiptir. Kadim kültürümüzden süzülmüş bir anlayış olan, “*Ev alma komşu al.*” ifadesi, komşuluk ilişkilerinin her iki yönü açısından da son derece isabetli bir tespiti dile getirmektedir.

Değerli Müminler!

Bizlere her yönüyle örnek teşkil eden Resul-i Ekrem (s.a.v.) Efendimiz, komşularla iyi ilişkilerin sürdürülmesine önem vermiştir. Aynı şekilde komşuya eziyet verecek ve onu rahatsız edecek sözlü ya da fiilî her tür davranıştan kaçınılmasını da tavsiye etmiştir. Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.), komşusunun eziyetine sabreden insanları, Allah’ın sevdiği üç gruptan biri olarak zikretmiştir. Zira insan, malı, eşi veya çocuklarıyla imtihana tabi tutulduğu gibi, komşusuyla da imtihan edilebilmektedir. Yakın komşunun hak ve

hukukta önceliği olduğunu vurgulayan Rahmet Peygamberi, “Ey Allah’ın Resulü! İki komşum var, ikramda bulunurken hangisinden başlayayım?” diye soran Hz. Aişe’ye, “**Kapısı (sana) en yakın olandan.**”² cevabını vererek komşuluk hukukunu anlatmıştır.

Komşularımız kendi ev halkımızdan sonra yüzlerini en çok gördüğümüz ve bize en yakın olan insanlardır. Fiziki anlamda uzakta olan akrabalarımızdan bile daha yakın ve önceliklidirler. En yakın sosyal çevreyi komşular oluşturduğu için gerek Kur’an-ı Kerim’de gerekse hadis-i şeriflerde komşuluk ilişkileri üzerinde hassasiyetle durulmuştur. Nitekim bir başka hadis-i şerifte Efendimiz (s.a.v.) “**Allah katında komşuların hayırlısı, komşusuna faydalı olandır.**”³ buyurmuştur. Maalesef günümüzde özellikle de metropollerde komşuluk ilişkilerine yeterince önem ve hassasiyet gösterilmemektedir. Aynı binada yaşadığımız hâlde komşumuzun cenazesinden habersiziz. Aynı asansöre bindiğimiz hâlde dertlerini veya sıkıntılarını sormayı ihmal ediyoruz. Oysa Efendimiz (s.a.v.), “**Yanı başındaki komşusu açken, tok yatan kimse (kâmil) iman etmemiştir.**”⁴ buyurarak, komşularımızın sıkıntılarına kayıtsız kalmamızın, imanımızla ilgili olduğunu ifade etmiştir.

Muhterem Dostlar!

Şüphesiz Hz. Peygamber’in bu tavsiyesi komşuluk ilişkilerine oldukça kuşatıcı bir çerçeve çizmekle birlikte, komşunun komşu üzerindeki bütün haklarını saymayı değil, belki önemli olanlarından bazılarını vurgulamayı amaçlamaktadır. Bu çerçeve, sadece inancımızı paylaşanlarla sınırlı değildir. Zira yaşadığımız toplumda farklı inançlara mensup komşularımız da bulunmaktadır. Dinimiz, insanlara karşı merhametli, adil ve güzel ahlakla davranmayı emreder. Komşuluk, din veya kimlik farkı gözetmeksizin bir arada yaşamanın, birlikte hayat kurmanın getirdiği ahlaki bir sorumluluktur. Bu anlayışla, farklı inanç ve kültürlerle sahip komşularımıza da güler yüzle yaklaşmak, ihtiyaçları olduğunda destek olmak, sevinçlerini ve üzüntülerini paylaşmak hem dinî hem de insani bir görevimizdir. Bir selam, içten bir tebessüm ya da samimi bir ikram kalpleri yumuşatır, gönülleri yakınlaştırır. Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: “**Bir Müslüman öldüğünde, en yakın komşularından üç hane halkı kendisinin iyi bir insan olduğuna şahitlik ederlerse, Yüce Allah (c.c.), ‘Bildikleri kadarıyla şahitlikte bulunan kullarının şahitliğini kabul ettim ve kendi bildiklerimi de bağışladım.’ buyurur.**”⁵ Rabbimiz bizleri komşularıyla iyi geçinen, bulunduğu çevreye güven ve huzur yayan müminlerden eylesin.

¹ Nisâ suresi, 4:36

² Ebû Dâvûd, Edeb, 122-123

³ Tirmizî, Birr, 28

⁴ İbn Ebî Şeybe, Musannef, İman ve Ru’yâ, 6

⁵ İbn-i Hanbel, II, 409